

PULSE OF DEMOCRACY
INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND DEVELOPMENT

Матрица за мониторинг и известување за процесот на ЕУ Интеграции (документ за граѓански организации, медиуми и институции во Северна Македонија)

1. Вовед

Во рамки на овој дел од ангажманот, се предвидува изработка на систематска алатка Матрица за мониторинг и известување на активности и настани поврзани со процесот на ЕУ интеграција на Република Северна Македонија. Оваа алатка ќе служи како структуриран и практичен инструмент за прибирање, систематизирање и анализа на податоци за клучни случувања поврзани со европската агенда на земјата.

Целта на оваа матрица е да го унапреди целокупниот процес на информирање на јавноста, со тоа што ќе овозможи поголема **транспарентност, отчетност и вклученост на засегнатите страни** – особено медиумите, граѓанските организации и локалните заедници. Со тоа се очекува да се придонесе за посилно учество на граѓаните и зајакнување на демократските процеси во контекст на евроинтеграциите.

Матрицата ќе биде прилагодена за редовно следење и анализирање на:

- институционалните активности (на пример: усвојување на закони, реформи, средби),
- јавни настани (конференции, трибини, дебати),
- медиумски наративи поврзани со ЕУ,
- како и граѓански иницијативи кои имаат поврзаност со процесот на пристапување.

На овој начин, таа ќе овозможи континуирана проценка на динамиката на процесите, клучните предизвици и области за подобрување, но и ќе помогне во формулирање на засновани и ефективни комуникациски и застапувачки стратегии.

2. Цели на матрицата

Матрицата за мониторинг и известување има за цел да воспостави јасна, функционална и сеопфатна рамка за следење на активностите поврзани со процесот на европска интеграција на Република Северна Македонија. Конкретно, нејзините цели се:

- **Систематско следење на настаните поврзани со евроинтеграциите**

Создавање на конзистентен механизам за евидентирање на клучни настани, институционални активности, јавни дебати и други процеси релевантни за пристапувањето кон ЕУ.

- **Обезбедување доследни и квалитетни извештаи**

Матрицата ќе служи како основа за подготовка на стандардизирани и редовни извештаи кои ќе овозможат следење на напредокот, идентификација на бариери и мапирање на позитивни практики.

- **Зголемување на достапноста на информации за јавноста**

Објавувањето на податоци и извештаи генерирани преку матрицата ќе ја зајакне информираноста на граѓаните и ќе придонесе за посилно јавно учество во дебатите за евроинтеграција.

- **Промовирање на транспарентноста на институциите**

Преку редовно документирање и споделување на институционални активности, матрицата ќе дејствува како алатка за следење на отчетноста на јавните органи.

- **Поттикнување на граѓанско следење и анализа**

Граѓанските организации и медиумите ќе можат активно да ја користат матрицата за свои истражувачки и застапувачки иницијативи, засновани на проверени и аналитички обработени информации.

3. Клучни компоненти на матрицата

Матрицата за мониторинг и известување е дизајнирана како практична алатка за систематско прибирање, класифицирање и анализа на податоци поврзани со активностите во процесот на ЕУ интеграција. Нејзината структура е ориентирана кон функционалност и лесна примена од страна на различни актери – од институции, до медиуми и граѓански организации.

Матрицата ќе вклучува следниве **клучни колони и параметри**:

- **Назив на активност/настан**

Прецизен наслов или краток опис што ја идентификува активността (на пример: „Работилница за правна усогласеност со ЕУ директиви“).

- **Датум и локација**

Конкретни информации за времето и местото на одржување, што овозможуваат временско мапирање на активностите.

- **Вклучени институции и актери**

Наведување на организатори, учесници и релевантни чинители (јавни институции, НВО, медиуми, меѓународни организации итн.).

- **Поврзаност со ЕУ процеси или кластер**

Означување на тематската поврзаност со ЕУ поглавја, кластери или конкретни европски политики (на пример: „Кластер 1 – Основи“, „Поглавје 23 – Правосудство и фундаментални права“).

- **Клучни пораки и резултати**

Концизна евиденција на главните заклучоци, објавени препораки, најавени мерки или изјави од релевантни субјекти.

- **Индикатори за влијание**

Опционални индикатори како број на учесници, медиумско покривање, институционален фидбек или планирани следни чекори кои укажуваат на потенцијалниот опсег на влијание.

- **Извори и линкови до документи**

Врски до официјални документи, медиумски извештаи, записници, веб-страници или други релевантни материјали за верификација.

- **Забелешки и следни чекори**

Простор за дополнителни информации, предлози за идни активности, поврзани настани или идентификувани предизвици.

Оваа структура овозможува флексибилност и стандардизација во исто време, што ја прави погодна за различни типови на корисници.

4. Методологија за собирање податоци

Методологијата за прибирање на податоци е креирана со цел да обезбеди доследност, точност и веродостојност при документирање на активностите и настаните поврзани со процесот на ЕУ интеграција. Пристапот комбинира повеќе извори и методи, кои овозможуваат објективно и сеопфатно покривање на релевантните случувања.

Главни извори на информации:

- **Директно набљудување**

Присуство на претставници од граѓанските организации или медиуми на настаните, со цел прибирање податоци од прва рака и документирање на клучните моменти.

- **Известувања од јавни институции**

Користење на службени објави, соопштенија, агенди, записници и други форми на комуникација од општини, министерства и други јавни органи.

- **Медиумско покривање**

Анализа на новинарски извештаи, интервјуа, коментари и други медиумски содржини кои се однесуваат на активностите во рамките на евроинтеграцијата.

- **Учество на настани**

Активна вклученост во организирани јавни дебати, форуми, трибини и други настани каде се дискутираат прашања поврзани со ЕУ агендата.

- **Вклучување на граѓански организации**

Користење на податоци добиени од партнерски организации, локални иницијативи, мониторинг тела и истражувачки центри кои следат конкретни аспекти на интегративниот процес.

Алатки и процес на евиденција:

- Ќе се користи **стандардизиран формулар** (шаблон) за систематско внесување на податоците, кој содржи однапред дефинирани полиња согласно матрицата.
- Податоците ќе се чуваат во **централизирана електронска база на податоци**, со можност за редовно ажурирање, статистичка обработка и визуелизација.
- Се предвидува и **периодично ревидирање на формуларот** и методологијата, во согласност со повратните информации од корисниците и новите барања на терен.

Овој методолошки пристап ќе гарантира квалитетен мониторинг, ќе овозможи споредливост на податоците низ времето и ќе поддржи процеси на анализа и одлучување засновани на докази.

5. Очекувани резултати и користење на алатката

Матрицата за мониторинг и известување претставува функционален ресурс кој ќе генерира повеќестрани придобивки за сите чинители вклучени во процесот на европска интеграција. Преку нејзина редовна употреба се очекуваат следниве резултати:

- **Подготовка на месечни и квартални извештаи за состојбата на ЕУ процесите**

Матрицата ќе овозможи систематска евиденција и консолидирање на податоците во периодични извештаи кои ќе бидат достапни за јавноста, медиумите, институциите и меѓународните партнери.

- **Идентификација на трендови и предизвици**

Преку анализа на собраните информации, ќе може да се следи динамиката на активностите, да се идентификуваат повторливи модели (трендови) и да се укаже на бариери и слаби точки во процесот.

- **Визуелизација на напредокот**

Собраните податоци ќе се користат за креирање на визуелни материјали – инфографици, мапи, графици – кои ќе го направат напредокот појасен и пристапен за пошироката јавност, вклучувајќи ги и помалку информираните заедници.

- **Поттикнување на информирана јавна дебата**

Објавените извештаи и визуелни алатки ќе придонесат за отворена и заснована дискусија за европските реформи, при што граѓаните и локалните чинители ќе можат поактивно да се вклучат со аргументи и идеи.

- **Поддршка на застапувачки иницијативи со фактички податоци**

Граѓанските организации, новинарите и активистите ќе имаат пристап до релевантни, структурирани и проверливи информации кои ќе им овозможат засновано планирање и спроведување на кампањи за застапување.

Овие резултати ќе придонесат не само за подобра информираност, туку и за поголема вклученост, доверба и отчетност во процесите поврзани со пристапувањето кон Европската Унија.

6. Заклучок

Матрицата за мониторинг и известување претставува стратешки инструмент со значајна улога во поддршка на процесот на европска интеграција на Република Северна Македонија. Таа обезбедува алатка за доследно следење на клучните активности, структурирано документирање на постигнувањата и идентификување на предизвиците во спроведувањето на реформите.

Со нејзина примена се овозможува:

- појасна слика за прогресот во ЕУ процесите,
- зајакната транспарентност на институциите,
- зголемена информираност на јавноста,
- и активно учество на граѓанскиот сектор во надгледувањето и евалуацијата на интегративниот напредок.

Преку оваа алатка се воспоставуваат основи за градење доверба, подобра координација меѓу засегнатите страни и промовирање на инклузивен пристап во приближувањето кон Европската Унија.

Документот го подготвија:

Фисник Шабани, независен консултант

Флорент Бајрами, независен
консултант

Оваа истражување направено како дел од проектот “Градење мостови: Унапредување на дијалогот за европската иднина на Македонија” имплементиран од Здружението Институт за демократија и развој – Пулсот на демократијата, во рамки на програмата „Медиумите за ЕУ“ кој го спроведува Евротинк, во партнерство со АЛДА и БИРЦ, со финансиска поддршка од Европската Унија.

Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на авторот и на никаков начин не мора да ги одразуваат ставовите на Граѓански ресурсен центар или на другите имплементатори и донаторот.

Прилог 1. Образец на матрица за мониторинг и известување за процесот на ЕУ Интеграции

Оваа матрица е дизајнирана како практична алатка за медиуми и граѓански организации за систематско следење, анализа и известување за активностите поврзани со процесот на ЕУ интеграција на Република Северна Македонија. Матрицата е составена во едноставен формат/пример кој што може соодветно да се прилагоди на состојбите и потребите на спроведувачките организации или медиуми кои ќе ја користат. Структурата е флексибилна, стандардизирана и прилагодлива за различни корисници, со цел да овозможи ефикасно прибирање и обработка на податоци.

Бр .	Назив на активност/настан	Датум и локација	Вклучени институции и актери	Поврзаност со ЕУ процеси или кластер	Клучни пораки и резултати	Индикатор и за влијание	Извори и линкови до документација	Забелешки и следни чекори
1	Работилница за правна усогласеност со ЕУ директиви	10.06.2025, Скопје, Хотел Мариот	Министерство за правда, ЕУ Делегација, НВО „Евроинтегра“, медиуми	Кластер 1: Основи, Поглавје 23 – Правосудство и фундаментални права	Усвоени препораки за хармонизација на закони за антикорупција; најавена нова работилница за декември 2025	50 учесници, 10 медиумски извештаи, фидбек од ЕУ Делегација	Link1, Link2	Планирано следно: обука за судии во октомври 2025
2	Конференција за регионална економска соработка	15.07.2025, Охрид, Хотел Инекс Олгица	Влада на РСМ, Фонд за отворено општество, Регионален совет за соработка, медиуми	Економија и регионална соработка	Потпишан меморандум за соработка со Албанија; дискусија за Коридор 8	120 учесници, 15 медиумски стории, 2 ТВ дебати	Link3, Link4	Потребна поголема вклученост на локални НВО
3	Јавна дебата за младински политики	20.10.2025, Битола, Хотел Милениум	Министерство за социјална политика,	Кластер 3: Конкурентност и инклузивен раст	Препораки за буџет за младински програми;	80 учесници, 5 медиумски извештаи	Link5, Link6	Следна дебата во Куманово во ноември 2025

			млади и демографија, НВО „Младински глас“, ЕУ Делегација	младите изразија незадоволство од учество во одлучување			
4	Презентација на извештај за борба против корупција	05.12.2025, Скопје, Собрание на РСМ	Транспаренс и Интернешнл Македонија, Собрание на РСМ, медиуми	Поглавје 23 – Правосудство и фундаментални права	Идентификуван и слабости во законодавството; препораки за реформи во судството	40 учесници, 8 медиумски извештаи, фидбек од Собранието Link7, Link8	Потребна е поголема транспарентност во следењето на имплементацијата
5	Форум за дигитална трансформација	20.12.2025, Скопје, Europe House	УНДП, Министерство за информатичко општество, НВО „Дигитална иднина“	Кластер 2: Внатрешен пазар	Презентирани резултати од Дигиталната агенда; најавени инвестиции во дигитална инфраструктура	100 учесници, 12 медиумски стории, 3 панел дискусии Link9, Link10	Следна активност: обуки за дигитални вештини во февруари 2026